

**«Ταξιδιωτική Ιατρική- ένα διασυνοριακό πρόβλημα
Επιχειρησιακός Σχεδιασμός – Αντιμετώπιση»**

του Θ. Ρόζενμπεργκ *

Με περισσότερες από 1 δισεκατομμύριο αφίξεις, τις περισσότερες που γνώρισε ποτέ η ανθρωπότητα, η παγκόσμια κινητικότητα ανθρώπων γνωρίζει μια προφανή ανάπτυξη. Ειδικά για την Ελλάδα η προοπτική των 20 εκατομμυρίων αφίξεων αποτελεί με βεβαιότητα έναν παράγοντα ευμάρειας και ανάκαμψης για την χειμάζουσα οικονομία της.

Ταυτόχρονα, είναι μια σοβαρή πρόκληση για τις υπηρεσίες υγείας της χώρας μας:

Πράγματι, είναι γνωστό ότι για τη καλοκαιρινή περίοδο ο πληθυσμός πολλών περιοχών της χώρας μας υπερτριπλασιάζεται και το υγειονομικό σύστημα της χώρας μας δέχεται πολλαπλές προκλήσεις.

Υπολογίζεται ότι από τα 17 εκατομμύρια ξένων επισκεπτών το 1% - δηλαδή 170 χιλιάδες άτομα- θα χρειαστούν υπηρεσίες υγείας στη διάρκεια της παραμονής τους.

Η πρώτη πρόκληση είναι η αντιμετώπιση **επειγόντων περιστατικών και η ασφαλής παροχή πρώτων βοηθειών.**

Η πρόσφατη επιτυχημένη παρέμβαση στα θύματα από τα βεγγαλικά του Πάσχα στην Οία της Σαντορίνης, δίνει το στίγμα της ετοιμότητας των υπηρεσιών υγείας αλλά και το μέτρο των απαιτήσεων που προβάλλουν οι διεθνείς οργανισμοί και ο ίδιος ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού για την αποτελεσματική διαχείριση τέτοιων περιστατικών.

Σε μια περίοδο που το δημόσιο σύστημα υγείας στη χώρα μας δοκιμάζεται, είναι αναγκαίο, νομίζω, να σκύψουμε στο επίπεδο των υποδομών και της στελέχωσης των κέντρων υγείας και των δημόσιων νοσοκομείων τόσο στις μεγάλες πόλεις όσο και στις περιοχές των παραδοσιακών τουριστικών προορισμών.

Ανάλογη πρέπει να είναι και η επάνδρωση και ο εξοπλισμός με μέσα διακομιδής και ιδιαίτερα αερομεταφοράς των ασθενών.

Επιθυμώ να κάνω ιδιαίτερη αναφορά σχέδια προετοιμασίας για μεγάλα ατυχήματα μαζικών απωλειών υγείας (τα πρόσφατα δραματικά ναυτικά και αεροπορικά ατυχήματα περιέχουν άφθονο υλικό προβληματισμού)

Τέλος, υπάρχει πιστεύω ανάγκη **επικαιροποίησης των σχεδίων αντιμετώπισης μεγάλων συναθροίσεων** και υγειονομικής κάλυψης των μεγάλων πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων για τις οποίες η χώρα μας διαθέτει άφθονη πείρα ήδη από το 2004

Αλλά και για τα **χρόνια περιστατικά** οι υποδομές θα πρέπει να προσεχτούν ιδιαίτερα. Οι μικρές ιδιωτικές μονάδες «Ιατρικής τουριστών» που λειτουργούν σε εποχιακή κύρια βάση σε νησιά και παραλίες της χώρας μας θα πρέπει να

υφίστανται σοβαρούς ελέγχους ως προς την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα τους. Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει σε μονάδες αιμοκάθαρσης, περίθαλψης διαβητικών ασθενειών και άλλων χρόνιων παθήσεων.

Δεν θα αναφερθώ εδώ ιδιαίτερα στο κεφάλαιο του λεγόμενου «Ιατρικού τουρισμού» του ταξιδιώτη δηλαδή που μετακινείται για λόγους υγείας.

Οι ταξιδιώτες αυτοί αν και σχετικά ολιγάριθμοι, είναι γνωστό ότι αποτελούν σημαντική πηγή εσόδων και πολλά κράτη έχουν επενδύσει στην κατηγορία αυτή των επισκεπτών. Στη χώρα μας δυστυχώς το θεσμικό πλαίσιο αλλά και οι υποδομές είναι ακόμη υποτυπώδεις...

Η **διασυνοριακή διάσταση** των προβλημάτων αυτών είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη χώρα μας.

Είμαι σε θέση να γνωρίζω ότι πολλές πρεσβείες Ευρωπαϊκών χωρών έχουν εκφράσει το ενδιαφέρον τους προς τις τοπικές αρχές τουριστικών προορισμών για αναβάθμιση των υπηρεσιών επείγουσας φροντίδας που προσφέρουν στους επισκέπτες καθώς και για υλοποίηση προγραμμάτων συνεργασίας με εκπαίδευση προσωπικού, ασκήσεις ετοιμότητας κλπ, για αντιμετώπιση κρίσεων και έκτακτων περιστατικών.

Με λύπη διαπιστώσαμε ότι δεν υπήρξε άραγε η ανάλογη ανταπόκριση και το ενδιαφέρον από την χώρα μας

Ποια είναι η υποδομή του Υπουργείου των εξωτερικών μας για την ταχεία διεκπεραίωση τέτοιων ζητημάτων σε συνεργασία βέβαια με το Υπουργείο Υγείας και Τουρισμού;

Το Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών που έχω την τιμή να διευθύνω διοργάνωσε την περασμένη χρονιά ένα σεμινάριο με ασκήσεις προσομοίωσης για αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών στην Κω, ένα κατ' εξοχήν τουριστικό προορισμό της χώρας μας.

Αλλά βέβαια υπάρχει και μια άλλη πιο «λεπτή» διασυνοριακή παράμετρος που αφορά στο **πρόβλημα περίθαλψης των ταξιδιωτών**. Είναι η ταχεία ανάπτυξη μεγάλων νοσοκομειακών μονάδων και μέσων διακομιδής στα εξ αναστολών συνοριακά παράλια του Αιγαίου που διεκδικούν και ίσως δικαιολογημένα την Μερίδα του Λέοντος από επείγοντα περιστατικά ταξιδιωτών που για διάφορους λόγους δεν μπορούν να νοσηλευτούν αποτελεσματικά στις ελληνικές νησιωτικές τουριστικές υποδομές.

Αγαπητοί φίλοι,

Κοντά στις αφίξεις τουριστών που γνωρίζουν για την ΝΑ Ευρώπη μια αύξηση 2% κατ' έτος πρέπει να προσθέσουμε και τις χιλιάδες των **προσφύγων και μεταναστών** που εγκαταλείπουν τις εμπόλεμες ή ανασφαλείς πατρίδες τους και αναζητάνε καταφύγιο στις χώρες της ΝΑ Ευρώπης.

Για τις υπηρεσίες υγείας η μαζική άφιξη των μεταναστών σε συνθήκες απόλυτης εξαθλίωσης με συχνό κίνδυνο της ζωής τους αποτελεί μια επιπλέον πρόκληση.

Γνωρίζω ότι στις επόμενες συνεδρίες οι κατ' εξοχήν αρμόδιοι θα αναπτύξουν τα επιχειρησιακά σχέδια διαχείρισης του προβλήματος της υγείας των μεταναστών.

Από την πλευρά μου όμως επιθυμώ να επισημάνω το σοβαρό έλλειμμα στην **προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων** που αντιπροσωπεύουν για τη χώρα μας οι συνθήκες υποδοχής, κράτησης και περίθαλψης της κατηγορίας αυτής των ταξιδιωτών.

Για τους πολιτικούς και προγραμματιστές των υγειονομικών προτεραιοτήτων ο επιχειρησιακός σχεδιασμός της υγείας των τουριστών είναι ασφαλώς διαφορετικός από εκείνον των παράνομων μεταναστών.

Για τον Γιατρό όμως στην γη αυτή της πανάρχαιας παράδοσης της φιλοξενίας η έννοια της υγείας των ταξιδιωτών δεν μπορεί να γνωρίζει διακρίσεις...

Ευχαριστώ.

*Ο Θεόφιλος Ρόζενμπεργκ είναι αναπληρωτής Καθηγητής Χειρουργικής στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και Διευθυντής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διεθνής Ιατρική – Διαχείριση Κρίσεων Υγείας»